

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer

in stane za Kranj 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljalne naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Mesečna priloga

„Slovenski Tehnik“

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petil-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Politični del.

K poglavju o tujskem prometu.

Splošno moramo priznati, da je otvoritev nove bohinjske železnice povzdignila tujski promet na Gorenjskem tako, da smo jedva pričakovali kaj takega. Ko bo dograjena turska železnica, tedaj gotovo prihite v večji množini Nemci z Bavarskega in sosednjih dežela v naše južne kraje, dočim sedaj opazamo večinoma le Italijane in po nekaterih krajih, n. pr. na Bledu in v Kranjski gori, tudi precej Čehov.

Kakor ima vsaka nova stvar svoje porodne slabosti, tako to opazamo še zlasti pri tujskem prometu na Gorenjskem. Pred vsem se naše ljudstvo še večinoma ni povzpelo tako visoko, da bi znalo ceniti trajnost tujkega prometa. Zato pa opazujemo, kar smo že večkrat imeli priliko ožigosati, da se hoče tujca naravnost oskubiti, bodisi pri živilih, bodisi pri voznjah. Da se na tak način ne obdrži nikogar, o tem ni treba dalje razpravljati. Bohinjski vozni tarifi so že itak previsoki, pa jih še brezvestni hlapci, včasih morda po povelju gospodarjev samih, skušajo podvojiti, da se človek naravnost boji peljati se do Savice, zlasti ob hudem navalu, kakor je bilo n. pr. ob času skupščine družbe sv. Cirila in Metoda.

Tudi se po gostilnah in zasebnih hišah se vse premalo skrbi za udobnosti, katerih zahteva tujec. O kaki mali turistovski knjižnici v vsaki večji gostilni ni sledu, celo vozni red se ne dobi vselej. Cene za živila skačejo, kakor se ravno poljubi producentom, povsod nestalnost.

Naj navedemo v dokaz samo en primer, ki ga je objavil pred kratkim »Kärntner Tagblatt«: Ondi se glasi beležka: »Inenitne cene. Bled z znanim jezerom na Gorenjskem se ne odlikuje samo po svojih čudežnih naravnih lepotah, temveč tudi po nekaterih, ali pravzaprav enem etablissementu z neprimerno visokimi cenami. Mudila se je družba pet oseb potem, ko je izborna kosila v hotelu »Triglav« po razmeroma nizkih cenah, v hotelu »Mallner«, da se nekoliko okrepeča. To je obstojalo iz

skodelice kave	K —70
kozarca mrzlega mleka (1/4 litra) . . .	—40
steklenice ljublj. marčnega piva . . .	—50
kozarca soda-vode z 1/16 litra malinovega soka	—90
štirih žemelj	—16

Skupaj . . . K 2-66

Ko z začudenjem opozorimo gosp. nadnatakarja na ceno soda-vode, je odgovoril: To je namreč prvi hotel, v katerem po navadi stanujejo člani cesarske hiše, zategadelj višje cene.

Na Gorenjskem imamo že več društev za privabitev tujcev. Naloga teh je, da v zvezi z »Deželno zvezo za tujki promet« skrbijo za to, da se za vsak okraj postavijo primerni tarifi za vožnje, da se nadzorujejo cene stanovanj in živil, občine in politične oblasti pa morajo iti pri tem važnem gospodarskem delu na roko. Zato bi bilo jako umestno sklicati skupno sejo posameznih odborov, da se za prihodnjo sezono sklene, kar je potrebno.

Izlet naših gostilničarjev na Koroško, Tirolsko ali tudi v Švico, da bi na licu mesta videli razne tajske naprave, bi bil gotovo zelo umesten.

Se neko nedostanost smo opazili v tem oziru. Večkrat srečujemo po poti majhne otroke, ki prosijo tujce milodarov. Če starši to trpe ali morda celo pospešujejo, naj občine energično nastopijo, da se odpravi ta razvada, ki diskreditira naše ljudstvo.

Upajmo, da te gotovo dobro misljene besede ne ostanejo »glas vpijočega v puščavi«.

XIX. skupščina »Zaveze avstrijskih jugosl. učiteljskih društev« v Radovljici.

Bila sta dva dneva resnega dela, pa tudi prijetne zabave za avstrijsko jugoslovansko učiteljsko z njihovimi gosti s Češkega, Hrvaškega in iz Srbije. Radovljiško meščanstvo se je potrudilo, da je vrlim vzgojiteljem mladine bivanje storilo, kolikor možno prijetnim, čeprav je bilo za tako malo mesto precej težavno, preskrbeti domovališče več sto učiteljem. Vendar je po sodbi učiteljskega zbora to najlepša skupščina, kar jih je imela dosedaj »Zaveza«. Krasna Gorenjska, učiteljsko nad vse naklonjeno prebivalstvo z neumorno delujočim pripravljalnim odborom, čegar duša je bil učitelj Šega s svojo soprogo, obisk raznih slovanskih gostov — vse to je vplivalo na zbrane skupščinarje, da je vladalo ves čas neko svečano navdušenje, združenje s prav bratsko prijaznostjo.

Glavni sprejem se je vršil v soboto, dne 24. t. m., ob 1. uri na radovljiški postaji, katera se je kakor vselej tako tudi sedaj pokazala veliko prijetno. Goste sta pozdravila s prav srčnimi besedami nadučitelj Grčar in dr. Vilfan, kojima so se zahvalili predsednik »Zaveze« in zastopniki hrvaškega, slovenskega in češkega učiteljskega zbora.

PODLISTEK.

Gorenjska v Valvazorju.

Sava.

Grad Sava stoji na Gorenjskem, osem mil od Ljubljane.

Ta grad je bil sezidan prvotno od gospoda Bernardina Bucelleni, ko je prišel leta 1526. iz Bergama na Kranjsko, ki je leta 1538. od rimsko-cesarskega Veličanstva Ferdinanda I. najslavnejšega spomina kupil železne rudokope in jih spravil tako daleč, da se še sedaj tu izdeluje najboljša jekla. Tudi so imeli njegovi nasledniki do današnje dne ta grad, ga zelo razširili in marsikaj prikupili.

Bratranec tega Bernardina Bucelleni je bil leta 1420. naduhovnik mesta Bergama, opat pontidski, škof krizepolski in posvečeni škof stolne cerkve v Bergamu, je tudi ravno v tej cerkvi pred velikim oltarjem leta 1463. pokopan, kjer se še sedaj bere tak nadpis.

Potem je posedoval ta grad gospod Julij Bucelleni, čegar sin gospod Horacij Bucelleni, baron, se je v Avstriji stalno naselil in bil pri treh rimskih cesarjih, in sicer pri Ferdinandu II., III. in Leopoldu I. vladni svetovalec. Sin tega barona Horacija, gospod Julij Friderik grof Bucelleni je tudi rimsko-cesarskega Veličanstva vladni svetnik in še sedaj nadomestni dvorni kancelar na Dunaju. Da bi ga nebo ohranilo še dolgo zdravega in srečnega!

Brat zgoraj omenjenega gospoda Horacija, gospod Pavel baron Bucelleni, je imel v posesti ta grad, od kogar je sedaj dednim potem prešel na sinova, od kojih je stareji gospod Oktavij grof Bucelleni, stolni prošt ljubljanski in sedaj l. 1653. v drugo kranjski odposlanec, mlajši je pa gospod Janez Andrej grof Bucelleni.

Opat Saba.

Spisal B. Sergjejev.

Dalje.

IX.

Minulo je štirinajst dni.

V precej prostorni sobi podgorskega ženskega samostana je ležala na postelji Flora in se borila s smrtjo. Pri njej so stali Emanuel, Pepo, Loti in Eligija. Vseh obrazi so bili tožni in nihče ni govoril besede. Loti je ihtela venomer, videč, da izgubi ljubljeno prijateljico, a tudi Emanuel in Pepo sta bila vidno ginjena, videč, da je morala žrtvovati mlada Flora svoje življenje pohotnemu Sabatu. Še nekaj težkih izdihljev in ostala je mirna — mrtva. Ko je nekoliko utihnil jok, ki se je razlegal po sobi, je pristopil Pepo k Eligiji.

»Sedaj upam, da nas izpustite, ker dovolj dolgo ste nas že mučili med vašim zidovjem. Ali vam ni dovolj ena žrtev, ali nas hočete vse pogubiti?»

Eligija je nekaj časa molčala, se ozrla na Emanuela in odgovorila:

»Povedala sem vama, da vas izpustim le k

umirajoči Flori in sem za vsak slučaj zato poklicala stražo, ki stoji pred vrati. Meni je nemogoče vas izpustiti, ker, ako to storim, se pogubim sama.»

»Saj ste mi vendar že pred dolgim časom povedali, da je Saba zbolel za vedno iz samostana. Ker se je zbal, menim, da sva midva s Pepotom prosti,« je odgovoril Emanuel.

»Da, res je! Ali mesto Sabata je se mnogo menihov...»

»Ti ne vedo ničesar,« je ježno siknil Emanuel. »Toda, saj vem radi česa nas pridržujete; ali prosim vas, ako mislite res igrati še dalje to igro, ugonobite nas takoj tukaj, da vsaj skupaj umrjemo.« Loti se je pri zadnjih besedah vrgla Emanuelu na prsi in glasno zaihtela...

»Jaz ne morem,« je viknila Eligija in odbitela. Pri vratih je stalo četrto oboroženih hlapcev, ki so zaprli za njo vrata.

»Torej se res nikdar ne rešimo,« je zamrmral Pepo in zrl v mrtvo Floro.

»Meni se zdi, da izdihnemo tako med tem zidovjem, kakor je uboga Flora,« je tiho pripomnil Emanuel in se ozrl v ihtelo Loti, ki mu je še vedno slonela na prsih.

»Oh — Emanuel! Ne zapusti me, daj, da vsaj umrjema skupaj — ako ne smeva živeti. — O Emanuel! Koliko sem trpela! — Emanuel, ne zapusti me, — naj naju usmrtijo, — saj se ne rešimo več...« Celo Pepotu se je porosilo oko, ko je videl tako nesrečno se ljubeča. Zdrknil je na kolena in viknil.

S kolodvora se je velika množica premikala skozi vseskozi z zastavami okrašeno mesto na vrh Kunstljeve restavracije, kjer so se gostom odkazala stanovanja. Popoldne je bila seja odbora »Zaveze« in zborovanje delegatov. Iz poročila tajnikovega omenjamo samo, da je »Zaveza« v preteklem letu štela 34 učiteljskih društev z 2017 člani — gotovo najlepša organizacija na avstrijskem jugu.

Zvečer je bil v prostorih Kunstljeve restavracije koncert z ljubljansko društveno godbo in petjem. Navzočih je bilo vsaj do 500 ljudi. Po koncertu se je razvil živahen ples, ki je trajal do ranega jutra.

V nedeljo dopoldne je bilo glavno zborovanje v velikem salonu pri Kunstlju, katero je vodil predsednik »Zaveze«, ki je pozdravil navzočega državnega poslanca župana Hribarja, radovljiskega župana dr. Vilfana, predsednika družbe sv. Cirila in Metoda, vladnega svetnika Senekoviča, zastopnika slovanskih učiteljskih društev in akademiki, za kar so se posamezniki zahvalili. Zlasti markantno je govoril odposlanec češkega učiteljstva, Skala.

Nato so sledila velezanimiva predavanja, in sicer je predaval zadržni potovalni učitelj Pušenjak »o zadržništvu«, učitelj Dimnik o »rodbinskih večerih« in učitelj Pesek naravnost izborni o temi »Na delo med ljudstvo«. Ker bodo vsa ta predavanja itak izšla tiskana, ne bomo dalje razpravljali o njih, vendar jih pa že danes svojim čitateljem toplo priporočamo.

Po 1. uri se je pričel banket, katerega sta pripravila združeno gostilničarja Kunstelj in Jane. Mnogo učiteljev je pa obedovalo po raznih drugih gostilnah v Radovljici.

Med banketom so se govorile razne navdušene napitnice; omenimo se posebej dr. Vilfana in župana Hribarja; tudi izbrano petje je združevalo zbrano učiteljstvo precej časa, da je prišel čas za izlete na Bled in Bohinj, odkoder so se z najlepšimi spomini vrnil udeleženci deloma nazaj skozi Radovljico v svoje domače kraje.

Gospodarski del.

□□□□□

Narodno gospodarstvo.

Vrste produkcije.

1. Organizacija produkcije.

(Nadaljevanje.)

3. delniška (akcijska) družba zavzema gotovo še vedno najvažnejše mesto med vsemi vrstami podjetij. Pri tej družbi so udeleženi družabniki (delničarji) in z neko vlogo (delnico), torej v najhujšem slučaju morejo izgubiti le to vlogo, ker pred postavijo niso delničarji, temveč je le njihova delniška glavica odgovorna za obveznosti in pravice podjetja. V posameznih

»Bog daj, da se rešimo in dedeli meni to milost, da poplačam Sabata!« Ni še izgovoril zadnjih besed, ko je planil Emanuel kakor besen k zamreženemu oknu.

»Emanuel! Emanuel!« so se čuli glasni kriki pod samostanom in vse naokrog.

»Rešitev je tu, Loti!« je vskliknil glasno Emanuel. »Naši so, naši služabniki. Pepo, rešimo se! A glej — kaj je to — ta rdeči soj! Moj Bog, samostan gori, vžgali so ga — rešitev je blizu«. Skočil je k Pepotu, ga objel, a med tem so se odprla vrata in eden izmed stražarjev je glasno zaklical:

»Rešite se! Služabnik Rista vas je rešil!«

Emanuel je dvignil v naročje Loti in bežal po hodniku na dvorišče, kjer je že bilo polno služabnikov in seljakov. Kmalu je pritekel za njim Pepo, noseč v naročju mrtvo Floro. Redovnice so bežale, kakor veše semintja. Pepo je dirjal drugič v samostan, ki je že gorel na vseh straneh, a se kmalu zopet vrnil in pritiral neko redovnico.

»No, tebi poplačam, ker si me znala tako lepo vjeti v svoje mreže, da sem se mučil nad teboj skoro vsaki dan. Sedaj bodem omamil jaz tebe, a greha pri tem ne bo, kakor si ga delala ti pri meni,« je glasno krohotal Pepo in tiral staro redovnico na travnik, k ognju, kjer so bili vsi drugi.

»Pravo si pripeljal,« mu je pritrdil Emanuel, videč, da je pritiral Pepo staro Terezijo. »Škoda, da nimamo Eligije.«

»Ta je skočila sama v ogenj, ko me je zagledala s puško v roki,« je odgovoril Pepo. »Slu-

državah odločujejo posebne postave o načinu, kako se ustanavljajo delniške družbe, koliko delničarjev mora vsaj obsežati družba, koliko je najmanjša delniška glavica i. t. d. Istotako glede uprave, rezervnega zaklada, najmanje višine delnice i. t. d. (V Avstriji trgovinski zakonik in delniški regulativ iz leta 1899, na Ogrskem trgovinski zakonik 1875, na Nemškem trgovinski zakonik 1897, na Francoskem postava iz leta 1867 v Italiji iz leta 1882) Na Angleškem se po »Companies Act« iz leta 1862 vse združive skupne glavice razdele v delniške družbe z neomejenim, z omejenim poroštvom in s poroštvom delnic samih, kakor pri nas (Companies limited [by shares]). Prve delniške družbe že srečujemo koncem srednjega veka in sicer, kolikor nam je sedaj znano, najprej v gornjeitalijskih mestih in to poglavito v velikih denarnih in kreditnih zavodih, kakor na primer v genovski banki, ki je bila ustanovljena leta 1407. Na to so se take družbe razširile tudi po drugih deželah, zlasti v 17. stoletju z ustanavljanjem velikih trgovinskih družb za snovanje in eksplatairanje naselbin; toda za vsako tako družbo se je ustanovil posebni zakon kakor n. pr. za nizozemsko-iztočno-indijsko družbo leta 1602.

Toda pravo svojo obliko in sedanjí gospodarski pomen so dobile te družbe šele v preteklem stoletju, ko so se v posameznih državah izdale posebne postave za vse take družbe, kakor smo omenili zgoraj. Na Francoskem so se najprej uvedle na imetnika se glaseče delnice, s čemur se je delnica približala glede lahkote prenosa na druge osebe denarju in so se s tem obenem odprla vrata vsem raznoterim borznim spekulacijam.

Pri delniških družbah se ne more več govoriti o delavnosti delničarjev, tako da je podjetnik popolnoma ločen od podjetja; prvi se pokaže le pri obnem zboru, kjer presoja donosnost podjetja po tem, koliko obresti (dividende) mu donša njegova delnica. Občni zbor voli tudi nadzorstvo za podjetje in načelstvo (direktorij ali upravni svet), ki je izvršujoči organ družbe, katero zastopa tudi na ven. S tem kompliciranim sestavom pa se obenem zelo obtežuje enotnost vodstva; zato se vobče delniške družbe priporočajo za taka podjetja, ki imajo enakomeren obrat in so lahko brez enotnega vodstva. Tam pa, kjer je potrebno lahko enotno vodstvo in je podjetje podvrženo raznim konjunkturam, te družbe ne morejo posebno uspevati. Delniške družbe so torej posebno ugodne za transportna in bančna podjetja, pri podjetjih za razsvetljavo krajev, za vodna in vodovodna podjetja i. t. d. Če so se kljub temu take družbe razširile tudi na raznovrstne druge panoge, je pač umljivo, ker se ravno stakšnimi družbami najbolje pridobi velika osnovna glavica, ker je poroštvo le omejeno in ker si marsikateri ljudje skušajo pridobiti kolikor največ spekulacijskih papirjev.

Koristi delniških družb bi bile te-le: 1. le omejena odgovornost za podjetje provzročila, da se ta oblika upravlja pri velikih, tehničnih podjetjih sedanje dobe (n. pr. železnice) zlasti, ker se s tem 2. zmanjša riziko za posameznika; 3. stalnost njena, t. j. da ne zavisi od osebnih sprememb (bolezni, smrti i. t. d.) in ni vezana na

žabniki, pripravite drog, da naredimo prav po tursko.«

»Ha, ha!« so se zasmajali vsi naokrog in kmalu je bila povezana Terezija ob dolg drog, njo samo so obvili s slamo in namazali s smolo, zasadili drog v zemljo in zažgali. Niti besedica ni prišla iz njenih ust, da bi prosila rešitve ali milosti, tiho je visela in gorela na drogu, dokler niso popadale nje obžgane kosti na prasketajočo žrjavico.

Služabniki so naredili velik ogenj in posedli okoli njega vsi, tudi Emanuel, Loti in Pepo ter zrlí, kako obližuje krvavi plamen staremočno samostansko zidovje.

»Kaj hočemo s Floro?« je poprašal čez nekaj časa Emanuel.

»Najpametneje je, ako jo zakopljemo tukaj, čemu jo vlačiti v grad, kjer tudi ni nikakega pokopališča,« je pripomnil Pepo. Emanuel je tudi temu pritrdil, le Loti je prosila, naj jo vzemo v grad, a slednjič se je tudi ona vdala temu nasvetu. Kmalu je bila izkopana globoka jama in so mrtvo Floro položili vanjo. Loti ji je vrgla nekaj poljskih evetle v naročje in kmalu jo je zakrila trda zemlja. Emanuel je zazmanoval kraj z veliko dolgo palico.

Samostan pa je gorel vedno z večjim plamenom, da je žarelo v nočno nebo. Grajski so kmalu na to osedlali konje in odjezdili proti gradu. Rista in Pepo sta jezдила, Emanuel z Lotico v naročju za njimi, in za tem vsi služabniki in seljaki. Bilo je že proti jutru, ko je zagledal Pepo duplski grad in ni se mogel vzdržati velikega veselja, zaukal je glasno in za njima cela vrsta, da je odmevalo od gorá.

Dalje prih.

usodo kratkega človeškega življenja; 4. javno polaganje računov, vsled česar ljudje raje svoj denar nalagajo v delniška podjetja kakor v zasebna (n. pr. komanditna).

Ne smemo pa prezreti tudi senčnih strani kakor so: komplicirana organizacija, zelo težavno natančno nadzorstvo, dalje nevarnost, da družba pod brezvestnim vodstvom zabrede v sumljive in vratolomne spekulacije, kakor nas uči kriza l. 1873, ker imajo vse delniške družbe namen svoj obrat kolikor možno razširiti, se s tem obtežujejo ali celo uničujejo mali obrati. Omenjamo samo velike pivovarne Puntigam, Göss i. dr., ki skušajo popolnoma izriniti naše domače pivovarne, ravno s tem, da odstranijo vsako konkurenco, morejo delniške družbe postati monopolisti v posameznih strokah.

Delniške družbe se smejo pri nas ustanavljati le z vladnim dovoljenjem; v trgovinski vpisnik se vpišejo z dovoljenjem trgovinskega društva.

Delniške družbe so n. pr. pri Slovencih: delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg, Kreditna banka in stavbna družba »Union« v Ljubljani, Jadranska banka v Trstu. Tu omenjamo še, Komanditno družbo na delnice. Pri tej je glavica komanditistov razdeljena v delnice, ki se glase na ime. Komplementarji so poslovodje. Tudi te vrste družbe nimajo nobenega pomena več v sedanjem gospodarskem življenju.

4. Tiste družbe so take družbe, pri katerih vzame nekaj oseb poroštvo, drugi pa dajo denar po posebnih zasebnih pogodbah in dobe zato nekaj dobička, ne pa obresti. Podjetnik je le eden; ta zastopa družbo, zasebno pa sklene denarno pogodbo z drugimi.

5. Pridobitne in gospodarske zadruge (postava iz leta 1873). Pri delniški družbi se družijo kapitalisti, da bi plodonosno uporabili svojo glavico, namen teh zadrug pa je, pomagati tudi revnejšemu ljudstvu, da se z združevanjem olajša svoj pridobitek in svoje gospodarstvo. Število članov ni določeno. Namen mora vsaka zadruga natanko določiti. Poroštvo udov je ali omejeno, če se zahteva pri morebitnih zgubah doplačilo v višini en-, dva- ali celo večkratnega zneska deleža, ali pa neomejeno, če združniki jamčijo za zadržne obveznosti z vsem svojim premoženjem.

Glede na namen razlikujemo več vrst zadrug: a) kreditne zadruge (hranilna in posojilna društva) imajo namen, razmere svojih članov v gmotnem oziru zboljšati; zlasti spodbujati varčnost in s svojim zadržnim kreditom preskrbovati svojim udov v gospodarstvu potrebna sredstva. V ta namen sprejemajo in obrestujejo hranilne vloge (tudi od nečlanov) ter dajo svojim članom posojila. Denarna sredstva so: zadržni deleži, hranilne vloge ter zadržna izposojila. Tekom časa so se te zadruge razvile v pravnate banke (kreditne banke). Posebno oporo imajo v zadržnih zvezah in v osrednjem denarnem zavodu.

Razločujemo pa dva sistema teh kreditnih zavodov, in sicer zistem Raiffeisen ter zistem Schulze-Delitsch. Po Schulze-Delitschu smejo sodelovati pri zadrugah vsi stanovi, dovoljuje se le kratek kredit, število deležev naj bo kolikor možno veliko, naj se izplačuje dividenda in nastavljajo naj se plačani uradniki. Po Raiffeisnu po obstoje kreditne zadruge le za kmete, in sicer naj se delovanje omeji le na kak manjši okraj (na eno ali več sosednih občin), dajo se daljši krediti, poroštvo zadrug je neomejeno, poslovni prebitki se pridrevljejo rezervnemu zakladu, na menice se ne posojuje, delovanje v društvu je vobče brezplačno, dovoljuje se le kaka nagrada blagajniku i. t. d.

Pri nas na Slovenskem se je tekom zadnjega desetletja ustanovilo prav veliko rajfajznovk, že poprej pa mnogo kreditnih zadrug, ki stoje nekako v sredi med Raiffeisnovim in Schulze-Delitschevim zistemom. Obe vrste zadrug prav lepo napredujejo.

Rajfajznovke so še zlasti priporočati, ker so pridobinskega davka oproščene, pa tudi druge kreditne zadruge uživajo zelo važne olajšave glede davkov in pristojbin, ako svoj delokrog omejujejo le na svoje člane.

* * *

Tedenski sejem v Kranju dne 26. avgusta 1907.

Prignalo se je — konj, 184 glav domače goveje živine, 13 glav hrvaške goveje živine, 11 telet, 64 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, 45 koza, 146 domačih ovac in — hrvaških ovac. — Pšenica po K 10-75, proso po K 6—, rž po K 8—, oves po K 8—, ajda po K 9—, fižol ribničan po K 12, koks po K — in krompir po K 4-50 za 50 kg.

Iz ministrstva se nam piše: Odlok trgovinskega ministrstva na deželne oblasti z dne 20. junija t. l., v kojem so podana navodila za nepravilno (nereelno) postopanje napram trgovskim potnikom (agentom), je vzbudil v trgovskih krogih veliko skrb, ker bi se morda promet trgovine s tem otežkočil. Toda take bojazni so skozinsko neutemeljene. Dotični odlok je le ena izmed onih številnih odredb, ki se morajo izdati za skoro vse stanovske kroge v varstvo njihovih koristi (interesov) in njihovega ugleda napram škodovanju

gotovih ljudi in so del napredujoče gospodarske in socialne organizacije prebivalstva. Ta navodila so bila potrebna zategadelj, ker je v zadnjem času vedno več slučajev, ki so se morali vsled nereelnega postopanja posameznih trgovskih potnikov kazenski preiskati, kar daje obrtnim oblastvom povod za javno svaritev v razglasu. Resničnost podanih obdolžitev dokazujejo tudi mnogotere interpelacije v poslanski zbornici, zlasti radi sleparskega postopanja pri ponudbah za žgane pijače, krmilnih sredstvih za živino, kakor tudi kos. V mnogih slučajih so bili trgovsko neizkušeni odjemalci glede na množino, kakovost in ceno blaga namenoma zapeljani in tako prisiljeni prevzeti vse blago v večji meri, a tem slabše ali dražje, kakor so je dejansko naročili. Pri tem pa se je nadalje dognalo, da ustmeni dogovori niso soglašali z vsebino naročilnih listkov, da so se ta naročila napravljala na posebnih listkih z namenom zapeljati ljudi, da se je pri teh zakril nalašč del teksta pri naročilu in slične sleparije. S takim ravnanjem posameznih potnikov so bili močno oškodovani ne le producenci, ampak tudi konsumenti in posebno vsi drugi pošteni trgovski potniki. Zato je bilo potrebno te važne interese varovati s tem, da se je ljudstvo na to opozorilo in se mu pojasnilo, nasprotno pa se energično postopalo v takih slučajih, kjer se je sumilo sleparsko postopanje. Vsled tega se s tem opominom nikakor ne otežča, temveč naravnost pospešuje trgovsko gibanje pravih potnikov, ker nepoštena konkurenca posameznih sleparjev jim direktno škoduje s tem, da mnogo manj razpečajo blaga, indirektno pa, ker ljudje zgube do vsakega potnika zaupanje. Poklicane oblasti naj skrbijo, da se pri izvedbi tega razglasa prepreči vsaka utesnitev trgovskega prometa.

Kartelna pogodba pivovarjarjev na Štajerskem, Nižavstrijem, Koroškem in Kranjskem je že sklenjena in je že stopila v veljavo. Pogodba je sklenjena za dobo treh let. Menjati pivovarne bodo smeli samo tisti gostilničarji, ki niso svoji pivovarni ničesar dolžni, vsi drugi gostilničarji bodo morali točiti tisto pivo kakor doslej, drugače sploh ne dobe piva. Pogodbe ni podpisala edino le Auerjeva pivovarna v Ljubljani.

Letina za sadje. Od vseh strani se toži, da bode letošnja letina za sadje jako slaba, da ponekod ne bodo pridelali nič razen malo orehov. Ze se oglašajo prekupci za jabolka in hruške, ki bi bile dobre za jabolčnik (mošt). V bohinjski dolini, kolikor je videti ob glavni cesti, bodo imeli letos jako veliko jabolk. Naj tamošnji posestniki sadnih dreves le dobro pazijo, da jih ne bodo premeteni prekupci prekanili, kajti letos obetajo jabolka jako visoko ceno; tam, kjer jih bodo kaj pridelali, jih bodo lahko prodali po precej visoki ceni. Torej pozor in pa pravilno ravnanje s sadjem pri obiranju!

Cene mesa v Zagrebu. Ker je zadnji čas padla cena živine, je uprava mestne mesnice zagrebske znižala od 12. t. m. naprej cene mesu za 8, odnosno 4 vinarje pri kilogramu. Ko bode pokrita izguba mesnice od lani, bode cena mesa zopet znižana. Ko bode pokrit ves primanjkljaj, bodo cene še manjše. Prejšnji teden je uprava mesnice kupovala živino po 58 vinarjev kilogram žive vage. In pri nas?

Draga vola. Hrvaški veleposestnik Sigm. pl. Sakač je na Koroško prodal dva vola za 2312 K.

Umetnost in književnost.

□□□□□

Vzorna pravila za izobraževalna društva je založilo ljudsko-izobraževalno društvo »Akademija« v Ljubljani. Ob ustanavljanju novih izobraževalnih društev mnogokrat dela sestava pravil in njih petkratni prepis take teškoče, da se zavleče ustanovitev kar za več mesecev, ko že gine veselje do društva. Da pomore vsem onim, ki hočejo ustanoviti novih izobraževalnih društev (čitalic, delavskih, kmetijskih izobraževalnih in bralnih društev), je založila »Akademija« vzorna pravila, v katera je treba le še vpisati ime in sedež društva, jih kolekovati in vpisati z naznanjajočo prošnjo na vlado. Petero izvodov teh pravil je dobiti pri »ljudsko-izobraževalnem društvu Akademija« v Ljubljani, če se ji v naprej pošlje 50 v ali v denarju ali v znakah.

Kratko navodilo za snovanje Raiffeisenovk. — **Bistvo in ustroj Raiffeisenovskih in Schulze-Delitzschovih posojilnic.** To sta na novo iziši brošuri, ki jih je spisal Franjo Jošt, ravnatelj Zadrugne Zveze v Celju in jih je omenjena zveza tudi izdala in založila. — V zadnjem času se je začelo posvečati narodnemu gospodarstvu, in sem pristežemo tudi posojilničarstvo, posebno pozornost. Navedeni knjižici odpomogli pa bodete v nekoliko veliki praznoti in neznanju, ki vlada ravno v tej stroki pri nas. V mnogih krajih manjka vnetih in večjih mož, kako ustanoviti posojilnico. V teh brošurah pa je navedeno vse potrebno pri snovanju posojilnice po Raiffeisenovem sistemu; popisane pa so tudi mnogotere ugodnosti in prednosti te vrste posojilnic pred drugimi. Oče naših slovenskih posojilnic je M. Vošnjak, ki je sestavil pravila za take zavode po Slovenskem; kot podlaga pa so mu služili nazori nemških strokovnjakov v posojilništvu Raiffeisen-Schulze, ki sta prva za-

čela snovati pred kakimi 100 leti na Nemškem društvu po načelih vzajemnosti. Sploh pa svetujemo vsem, ki nameravajo ustanoviti v svojem kraju posojilnico in hranilnico, naj se obrnejo naravnost na Zadrugno Zvezo v Celju, ki radovoljno in brezplačno preskrbi vse potrebno. Gorenjski kmetje, snujte te koristne zavode!

Dopisi.

□□□□□

Iz Stražišča. (Prva blamaža kaplana Travnja. — »Ta rjav« in čudeži.) Pretekli teden so imeli v šmartinskem farovžu pasje dneve. Vse je zakrivil mladi fant od sv. Jošta. Sarc je pokril stroške zanj, ker ne zna razločevati, kaj je njegovega in kaj ne. Misli je, da je neomejen gospodar pri Sv. Joštu, pa pokazalo se je, da so zanj tudi postave. Je že prav! Še hujše se je godilo zmedenemu Travnju. Da bi čimprej osrečil sitarje in uničil tukajšnje trgovce, nagovarja zmeden Traven delavce, da nosijo trgovcem zimo nazaj. Račune delajo seveda bistroumni »uradniki« v zadrugi. Prvo je vjel neko delavko iz Bitnja. Oblastno in samozvestno je prinesla zimo, denar in račun in hitro odšla, tako jo je naučil Traven. Gosp. Benedik je seveda takoj previdel, da račun ni pravilen. Pisal je delavki po zastopniku, naj poravnava ves račun, ker bi bil sicer primoran sodnijsko izterjati neplačano vsoto. Delavka je bila pripravljena poravnati svoj dolg, a za sveto vero vneti kaplanček jo je nagovoril, naj se pusti raje sodnijsko preganjati. Kar pa gospod rečejo, je vse res. Delavka je šla na lim. Da bi pravični in dobri Kristusov namestnik napravil g. Benediku več stroškov, poklical je advokata iz Ljubljane. K sodnijski obravnavi je prišel tudi Traven, da bi lahko hitro raznesel vest, da se Bendika že uničili. Toda smolal! Pri sodnijski obravnavi so šele naučili kaplana Travnja in ljubljanskega advokata seštevati. Z dolgim nosom in urnih krač jo je odkuril blamirani kaplan domov s trdno voljo, da se bo učil seštevati in naučil tudi prikrknjenega fanta od sv. Jošta, ta je namreč naredil oni račun. Ljubljanski dohtar je sam pripoznal, da je Razboršek tak duševen revček, da ne zna niti seštevati. Vprašanje je, kdo bo pokril delavki stroške? Najbolje je, da vzame kaplanček denar iz zadruge — pravijo, da ga imajo zelo veliko, — in naj ga vkupiži med »razne stroške«, tam se bo najmanj poznalo. Saj je imel dobro šolo v Ribnici, kjer so delali tudi na podoben način. Ubogo ljudstvo, kdaj boš izpregledalo, da verani v nevarnosti, ampak tvoji žepi, kadar gospodarijo duhovni nad njimi. Da nam pa ne bodo očitali, da ne poročamo resnice, moramo povedati, da je vladalo veliko veselje prvi dan po Stražišču, ker je resnicoljubni Traven raznesel vest, da je g. B. izgubil pravdo. Samoroček je šel z veseljem obrazom od hiše do hiše in prepovedal: »B. bo pa le plačal«. Tako božji namestniki farbajo ljudstvo. Kdor jim ne veruje, ga razglasijo za brezverca.

Poleg zgoraj omenjenih učenjakov v računstvu ima zadruga še »ta rjav«a. Zadnji čas je zapazil, da se pri zadrugi že gode čudeži. On pozna jama, ki se v njej nabira voda, kadar jo rabi zadruga. Seveda ljudje kaj takega radi verujejo, kar je »ta rjav« zelo pobožen mož. Spominjajo se tudi še čudeža, ki ga je delal pred nekaj leti v bližini zadruga, za Bendetovem podom, z mladim dekletom. Pravijo, da se mu takrat čudež ni posrečil, pa od tistega časa se je naučil že mnogo. Prihodnjic bo poizkusil knajpanje pri bolnih ženskah z ono vodo, ker bo imela gotovo večjo moč, ker je iz čudezne jame. Zares. zlati časi se nam obetajo, ko ima take modrijane med seboj.

Iz selške doline. Naše kmete je hudo zadela konjska zaprtija. Živinozdravnik je baje zapazil pri nekaterih konjih smrkavost in jih je ukazal kakih deset že ubiti. Tudi planino Porezen so morali letos konje predčasno zapustiti. Na prigovarjanje župnika Rožnika je dal tudi ljubljanski škof svoja konja na pašo na planino Porezen. Seveda sta bila gori le šest dni, da sta pojedla oves, kar sta ga imela seboj, in ko se je kočijaž naveličal žgancev. Drugi konji na planini pa so morali biti tudi liberalci, ker niso imeli nič spoštovanja pred škofovima dvema, ampak jima je vsak, kateri je le mogel, katero priložil. Za kazen jim je menda klerikalni živinozdravnik naložil zaprtije. — Letina je bila pri nas dobra in smo obilno namlatili. Tudi sadja bo obilo, posebno jabolk. — Poslanec Demšar je baje izstopil iz nadzorstva »Zadrugne Zveze«, ker je »Zveza« pri nekem trgovcu s sirovim maslom v Trstu izgubila petnajst tisoč kron, a je odbor hotel to prikriti.

Iz Železnikov. Odkar je mednarodna sekcija »Svobodne Misli« objavila svoj oklic, stegujejo naši klerikalni listi na vse strani svoje neoparne jezike. Predvsem so v svobodnemiselnem gibanju klafali najbolj šemaste fantazije, tako da se je človek nehote vprašal, ali je »Slovenec« odgovorni urednik še protialkoholist. Preko stvari so pa seveda kmalu prišli na osebe in blatili vsakogar, ki je eksponiran v tem gibanju. Od vseh pa, ki so bili obevskani, je vžil največ veselja urednik, »Svobodne Misli«, g. pravnik Lenart Lotrič, kajti na njegov naslov se je spisalo največ postne humoristike. Vendar pri smešjenju ni ostalo dolgo in od neumnosti do zlobnosti še pol koraka ni. G. Lotrič je preživel te

počitnice v svojem rodnem kraju v Železnikih, in nasi klerikalci so imeli z njim čudovito mnogo posla, dasiravno se on ni brigał zanje več kot za odpadke smodk. Iz te opravljive zalege so seveda izvirale vse zlobnosti in umazana očitanja v časnikih. In ker od zlobnosti do nesramnosti tudi ni daleč, je g. Lotriča javno opsoval Martin Klopčič, ker je naš župan in zvest pristav S. L. S. Vedeti se mora namreč, da je sedaj občinski odbor v klerikalnih rokah, in da so prave občinske seje pravzaprav na Češnjici in da nam v resnici županuje poslanec Demšar. Naši občinski odborniki so povetini veliki pobožnjaki in še večji ignorante. Najboljše pričevalo pa so si dali v izvolitvi svojega župana. Pustimo ga na strani kot privatnika, omenja se ga tukaj sploh le kot oficijalnega reprezentanta železniskih klerikalnih glist. Naj se torej misli o njem, kar se pač hoče, res pa je, da je v l. 1907. mogoč župan, ki podpiše komaj čitljivo svoje ime, tako da so akti obč. urada skrajno zanimive listine, fotografiranja vredne raritete. In on je vendar najboljši mož, ki so si ga mogli izbrati. Ta naš župan je torej nesramno opsoval g. pravnik Lotriča in prejel je zasluženo plačilo od sodnije v Škofji Loki. 10 dni zapora ali 100 kron kazni se glasi sodba. Moralni udarec pa je še večji, — če je sploh čut zanj v klerikalnih telesih — kajti s tem slučajem se je javno pribila vsa infamnost naše roženkranjske klike. — En slučaj več v muzeju klerikalne častikraje.

Jesenške novice.

— **Katoliško delavsko društvo** na Jesenicah na vrhuncu svoje domisljije. Neznatni in majhni ljudje so včasih silno domisljavi. Nekaj takega je tudi katoliško delavsko društvo na Savi, ki ima jako visoko mnenje o sebi. »Slovenec« z dne 24. avgusta t. l. piše: Iz tega društva se je širila prosveta na Jesenicah in, kar se je na Jesenicah oziroma na Savi storilo za izobrazbo in napredek (!) in narodnost (čujte!), prišlo je direktno ali indirektno iz tega društva. »Sokolsko društvo«, ki se je pred tremi leti ustanovilo kot bojno društvo (!) nasproti katoliškemu delavskemu društvu, moglo se je začeti in do danes obstati le zato, ker so nekateri člani katoliškega delavskega društva prestopili k »Sokolom«. — Samozavestne te besede ali tem bolj lažnjive. Klerikalci so širili prosveto menda takrat, ko so na najpodlejši način napadali in blatili »Sokola«, ki je zvest svojim načelom vzgajal društvene člane v narodnem in izobraževalnem delu brez vsake strankarske strasti. Katoliško delavsko društvo nosi še danes ime »Katolischer Arbeiterverein«, kar pove vse. To društvo je prav lepo molčalo, ko se je vsa jeseniška katoliška politika zibala in se še ziblje v nemško-klerikalnem sedlu. Zato bi bilo bolje, da opustite, katoliški hinavci, lastno hvalo. Narodnost, napredek in prosveta ljudstva vam je deveta briga, glavna stvar pa procvit klerikalizma, ki naj se bori proti vsakemu, če hoče odpreti ljudem oči in razkrinkati vašo sleparstvo. Člani »Sokola« najbolje vedo, kaj jim je društvo dalo, oni najbolje razumejo, kje so doma načela, kje delo. Jasna načela in trezno delo nas privede do zmage, ki je ne prepreči niti kilavi »Orel«!

— **Desetletnica »Katoliškega delavskega društva«** na Jesenicah. S posebnim vlakom, ki je prisopihal na Jesenice v nedeljo 25. avgusta t. l. ob 9. uri dopoldne, se je otvorila katoliška komedija. Vsled velikanske reklame »Slovenca« je bilo na Jesenicah splošno razočaranje, da so zlobnali klerikalci jedva 600 ljudi iz vseh slovenskih pokrajin. Samo pogled na dolece je zadostoval in takoj si bil uverjen, da imaš pred seboj najzanimnejši del slovenskega ljudstva, ki tvori kar se tiče duševnih lastnosti nekako sedmo kurijo. Vsaki skupini je načeloval debelušasti fajmošter ali pa suhljati kaplan, kar je dalo vsej prireditvi najzanimnejšo potezo. Kot veselusno posebnost je bilo zapaziti nekdanjega jeseniškega fajmoštra S i n k o v c a s svojim značilnim trebuhom. Večina društev je imela cerkvene zastave s podobami svetnikov najrazličnejših vrst... Pred kolodvorom je pozdravljaj farovške ovce z »živio« krojač Č e b u l j in neki M u n i h, ki sta tudi druge безуспешно priganjala k navdušenju. Nato pa se je vsula cela druhal preko Jesenic na Savo, kakor zmedena vrsta pogrebcev... Nasprotniki se niso poskrili, kakor je poročal »Slovenec«, ampak so se prav zadovoljno smejali... To zborovanje je hotelo posebno paradirati s svojo najmlajšo organizacijo »Orlom«. Omenimo naj, da je bila javna telovadba »Orla« pod vsako strokovnjakso ceno in bi se dala komaj primerjati ljudskošolski telovadbi petega ali šestega razreda. Kdor je videl kdaj naše čvrste in navdušene Sokole, je moral pač priti do prepričanja, da je rodilo to klerikalno telovadno organizacijo samo onemoglo in besno sovraštvo do Sokolstva, ki je najuspešnejše sredstvo v boju proti klerikalizmu. Uverjeni smo, da bo »Orel« ravno tako mršavo poginil, kakor se je izlegel, ker ni ga rodila zdrava misel in potreba ali pa ljubezen do dela, ampak le zavist in strankarsko nasprotstvo. Drugač se je zvršilo to zborovanje brez posebnih neprilik in nezgod in ni niti tisti dan najmanje utisnilo jeseniški občini slavnostnega značaja. Le na večer je bilo videti po cestah neobičajno veliko pi-

janih ljudi, ki so se šele poizgubili, ko je oddrpal posebni vlak s katoliškimi gosti...

— **Zasramovana slovenska trobojnica.** Udeleženci klerikalnega zborovanja na Jesenicah so bili okrašeni s slovenskimi trobojnicami. Ali ni to največja ironija za klerikalno-nemško zvezo v jeseniškem občinskem odboru! Podpredsednik jeseniškega »Katoliškega« družstva Krivac je govoril: »Nov pogum je v naših srcih. Lepa naša domovina ostane slovenska, in sicer katoliško slovenska! V lepi edinosti jo bomo kot tako branili!« Ravno ta mož pa glasuje v občinskem odboru z nemškimi liberalci proti slovenskim naprednjakom. In ti ljudje, ki se poljubljajo z Nemci, so vpili »Na zdar!« in nazdravljali »Združeni Sloveniji!« Ali se ne sramujete tako očitne hinavščine, neznajneži?!

— **Klerikalni gostilničarji** so se grozno veselili zadnje nedelje, ker jih je »Slov.« svojim ovčicam toplo priporočal. Pa varčni so bili. Klerikalne »device« so prišle na Jesenice s polnimi košarami pristnih kranjskih klobas in enakih ropotij ter bile izborno preskrbljene z vsem, kakor na kaki božji poti. Seveda se je spremenilo trdno klerikalno prepričanje gostilničarjev v prav sveto jezo, da verni katoliki tako malo skrbijo za »prčit« po-božnih gostilničarjev.

— **Savska pošta** uraduje v znamenju kočevskega poštnega vodje, ki je najbrže vreden brat tukajšnjih hajlovcev. Poštne tiskovine se izdajajo v nemško-italijanskem jeziku. V naši občini, kjer moraš kakor Diogenes z lučjo pri belem dnevu iskati Nemcev in še bolj Italijanov, se prezira krajevni jezik 99,9% slovenskega prebivalstva od c. kr. poštnega urada. Bo pa treba malo drugače posvetiti v to najnovejšo nemškutar-sko gnezdo!

— **Jesenice — Koča.** To je najnovejša posledica znane spakedranke »Abbing-Hütte«, ki nam jo je vsilila slavna poštna direkcija mesto starodavnega imena Sava. Prestavo si je izmislila neka uradna oblast, ki v svojem slovenskem dopisu Savo dosledno imenuje **Jesenice—Koča**. Odslej torej ne bomo hodili več na Savo, temveč v Kočo. Oj ta uradna neumnost, ki se brani starega slovenskega imena!

— **Veliko vrtno veselico** združeno z javno telovadbo priredila jeseniški Sokol in podružnica Cirila in Metoda za jeseniško občino dne 15. septembra t. l. na Ferjanovem vrtu. Natančneje poročamo prihodnjic.

Godovi prihodnjega tedna:

1. septembra Angeljska nedelja, Mladin, Smina, Jarmil; 2. Stefan, Miljeva, Tomidrag; 3. Doroteja, Milovan; 4. Rozalija, Rožica; 5. Lavrencij, Justin; Nedeljka; 6. Hermogen, Nišava, Radonica; 7. Regina, Branislava.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

4. v Preski pri Medvodah.

V Kranju, dne 31. avgusta.

Avstrijsko. Deželna zbor dalmatinski in nižjeavstrijski sta sklicana na dan 9. septembra. Češki deželni zbor bo baje sklican na dan 6., bukovinski pa na dan 16. septembra.

Sankcionirana je železniška predloga, ki je dala povod tako ostremu sporu med Hrvati in Ogrji v ogrskem državnem zboru. S to predlogo se pripoznava madjarsčina za uradni jezik na hrvatskih tleh. To potrjenje je umevno vzbudilo splošno ogorčenje na Hrvaškem.

Bolgarsko. 28. t. m. se je praznoval po celi kneževini 20letni jubilej, odkar vlada sedanji knez Ferdinand. Knez je izdal oglas na narod, v katerem med drugim tudi razglasa, da daruje iz lastnih sredstev 100.000 frankov za ustanovitev zdravilišča za bolne na pljučih. Tudi je knez podelil vsem ministrom redove. Slavnostnega obeda se je udeležilo 2600 oseb. Nas česar in ruski car sta knezu poslala prav laskave čestitke.

Rusko. Vojaško sodišče je razglasilo razsodbo v razpravi glede veleizdaje. Štiri osebe so se spoznale krivim, da so nameravale napad na carja in bile obsojene na smrt na vešalih. Štiri osebe so bile obsojene na večletno prisilno delo, šest jih je pa bilo oproščenih.

Na shodu socialne demokracije v Štutgartu se je pri razpravi o militarizmu in svetovnem miru govorilo tudi o patriotizmu, to je o stališču, katero naj zavzema proletarijat nasproti svoji domovini in svojemu narodu. Včasih je socialna demokracija zanikala vsak patriotizem in nacionalizem. Na kongresu v Štutgartu pa je bil pokopan antipatriotizem.

Katoliški shod v Würzburgu na Nemškem. Ljubljanski slovenski škof Jeglič — edini slovenski škof, ki se je udeležil shoda — je na shodu takole govoril: »Mi Avstrijci smo nemškim katolikom veliko hvalo dolžni, zlasti kar se tiče izseliškega vprašanja.« Omenja Slovence na Vestfalskem in pravi dalje: Jaz se mu (škofu münsterskemu) zahvaljujem s tem, da skrbim za Nemce v svoji škofiji. (To mi dobro vemo! Op. ured.) 30.000 jih je. Mi jih poučujemo v nemškem jeziku. Otroci se uče v šoli nemški. Nemci prihajajo ki meni, da dobe slovenske duhovnike, dokaz, kako

ti skrbje za Nemce.« — Gotovo vse hvale vredno priznanje za slovenskega škofa, ki vsiljuje nemščino tudi Slovencem. (Glej Šenkavč!)

Novičar. ■ ■ ■

□ □ □ □

Imenovanje. Sodni kancelist Franc Magdič v Škofji Loki je imenovan pisarniškim oficijalom v X. činovnem razredu.

Občinske volitve v Kranju. Volitve v tretjem razredu se je udeležilo 94 volilcev. Izvoljeni so kot odborniki: trgovec Ciril Pirc in tovarnar Ivan Rakovec z 93 glasovi; vrvar Anton Sinkovec, klobučar Alojzij Pečnik in trgovec Janko Savjov [nov] z 91 glasovi ter posestnik Ivan Kovač z 89 glasovi. Pet glasov je dobil Ivan Jagodič, dva glasova Franc Omersa st., po en glas Hlebs, Fuso, Pavšlar, Puppo, Rozman in Valenčič. Kot namestniki v tretjem razredu so izvoljeni: fotograf Ivan Jagodič s 17 glasovi, mizar Matija Azman s 16 glasovi in pek Anton Bučar s 14 glasovi. — V drugem razredu je volilo 7 volilcev. Izvoljeni so kot odborniki: trgovec Ferdinand Polak, krojač Konrad Pučnik, trgovec Martin Matiašič, posestnik Franc Krenner in trgovec Josip Krenner ter profesor Anton Peterlin [nov]. Kot namestniki v II. razredu so prejeti trgovci Josip Majdič 6 glasov, trgovec Franc Crobath in farmacevt Franc Šavnik po 5 glasov. — V prvem razredu kot odborniki so dobili: okrajni zdravnik dr. Edvard Šavnik 13 glasov; po 12 glasov pa: živinozdravnik Anton Korošec, lekarnar Karel Šavnik, odvetnik dr. Valentin Štempihar, profesor Anton Zupan in odvetnik dr. Josip Kušar [nov]. V manjšini sta ostala nadinžiner B. Bloudek s 3 in učitelj V. Rus z 1 glasom. Kot namestniki v prvem razredu so izvoljeni: profesor dr. Vladimir Herle z 10, učitelj Vilko Rus z 8 in davčni pristav Zdravko Novak s 4 glasovi. V manjšini je ostal profesor Makso Pirnat s 3 glasovi.

Volilni imenik tržiške občine. V prvem razredu voli 33 volilcev; izmed teh le dva kot davkoplačevalca, t. j. predilnica in Karel Mally, drugi vsi kot dostojanstveniki. Na čelu je 7 častnih občanov, izmed katerih pet se potrjenih ni, ker se rekurz proti njim še ni rešil. — V drugem razredu voli 12 volilcev. — V tretjem razredu je 235 volilcev z davčno močjo 9225 95 K, prvi razred z davkom 1.035 58 K, drugi razred z davkom 8237 K. Vseh volilcev je 280. Tržiški Slovenci, na noge.

V kranjsko loterijo se najbrž ne znosi celo leto niti za pol kronce nemških grošev, pa vendar ima samonemški napis: k. k. Lotto-Kollektur. Kdor ne verjame, ta naj gre gledat!

V lhamu je bil izvoljen županom Karel Sojer, posestnik istotam; občinskim svetovalcem sta izvoljena Andrej Flerin iz Goričice in Janez Kokalj iz Goropca.

Občinskim svetovalcem v Železnikih sta namesto prostovoljno odstopivših izvoljena Franc Veber in Franc Grošelj iz Železnikov.

Vse polno vojaštva imamo zadnje dni v Kranju in okolici. V četrtak je prikorakala tržaška brigada, kateri zapoveduje generalni major Schemva (Zemva), katerega ded je bil rojen v Gorjane pri Bledu. Nato so prišli 27. pešpolk iz Ljubljane, 47. iz Maribora in 87. iz Celja. Vrhuteh je došlo še 3 batalj. lovcev. V Kranju je nastavljen generalni štab in godba 97. pešpolka baron Waldstätten iz Trsta. Včeraj je napravila promenadni koncert pod vodstvom svojega kapelnika Teplja v kranjski »Zvezdi« od 5. do 7. ure popoldne. Popolna godba šteje 68 moč. Tudi v Senčurju je svirala godba 27. pešpolka in v Stražišcu godba 87. pešpolka. — Danes in jutri bo v Kranju zopet promenadni koncert. V ponedeljek gredo vojaki preko Ljubelja na Koroško k cesarskim vajam.

Promenadni koncert v Kranju napravi danes od 5. do 7. ure vojaška godba pešpolka št. 97 iz Trsta. Spored je naslednji: 1. Parma: »Rokovnjači«, koračnica; 2. Wagner: Overtura k operi »Rienzi«; 3. Strauss: »Valčekove sanje«, valček; 4. Verdi: Fantazija iz opere »Aida«; 5. Massenet: Odlomki iz opere »Herodias«; 6. Thomas: Potpuri iz opere »Mignon«; 7. a) Zajc: Finale iz opere »Nikola Šubić Zrinski«; b) Dvořák: »Slovanski plesi« št. 4; 8. Lechner: Potpuri iz opere »Vesela vdova«.

Volitev v pridobinsko komisijo za radovljjski okraj. V III. razredu je bil voljen članom g. Ivan Pretnar, trgovec v Zagoricih, namestnikom pa g. Ivan Avguštin, mesar v Radovljici; v IV. razredu sta bila voljena gg. Franc Arh in Tomaž Zupanec, oba gostilničarja na Bohinjski Bistrici.

Saksonski kralj je dospel dne 26. avgusta na Bohinjsko Bistrico z brzovlakom v posebnem salonskem vozu. Potuje inkognito; spremlja ga generalni adjutant pl. Altrock ter komornik pl. Griegern. Na kolodvoru je kralja pozdravil radovljjski okrajni glavar Oton pl. Detela. Visoki gospod se je takoj po prihodu vlaka odpeljal prenočit v hotel sv. Janeza ob jezeru. Drugo jutro je šel na Triglav; gorski vodnik je Lovrenc Skantar iz Srednje vasi. S Triglava se poda skozi Kot na Dovje in odtod na Trbiž. Na Koroškem ima v najemu velik del lova v Ziljski dolini. Tukaj prihaja vsako leto na lov. Tudi sedaj namerava ondi dalj časa ostati. — Leta 1841

meseca julija je obiskal Bohinj praded sedanjega kralja, Friderik Avgust, znan kot izvrsten botanik. Bil je pri Savico, prehodil planino Komno ter obiskal Črno prst. Posebno je hvalil krasno floro na Črni prsti. Spremljal ga je ondan tedanji ljubljanski muzealni kustos Freyr. — Tudi srbski kralj Milan se je pripeljal, ko je bival dalj časa na Bledu, v Bohinj in si ogledal Savico in jezero. Torej 66 leti že tretji kralj obišče Bohinj.

Učiteljska vest. Okrajni šolski svet v Kranju je imenoval za začasnega učitelja in vodjo šole v Predosljih izprašanega učiteljskega kandidata Frana Jociča.

Prestavljena sta davčna praktikanta Anton Prudič iz Cerknice v Radovljico in Rudolf Pehaček iz Radovljice v Postojno.

Smrkavost konj se razširja v kranjskem okraju. Deželna vlada je izdala varnostne navedbe.

Volitev v pridobinsko komisijo v kranjskem okraju. Pri včeraj se vršecih volitvah sta bila izvoljena v III. razredu s 5 glasovi Ivan Rakovec, tovarnar v Kranju, Lovro Sušnik, pek in gostilničar v Škofji Loki, kot člana ter kot namestnik dr. Josip Kušar, odvetnik v Kranju. V IV. razredu sta izvoljena kot člana s 34 glasovi Matevž Barle, župan na Lužah pri Senčurju, in Josip Bidovec, posestnik v Zalogu, ter kot namestnika Janez Molj, župan v Voljah, in Josip Likozar, posestnik v Cerkljah. V IV. razredu ima voliti kranjski okraj 43 volilnih moč, katere je volila okolica s 192 glasovi, mesto Kranj je ostalo v manjšini s 110 glasovi. Škofjeloški okraj je volil izmed 34 le 28 volilnih moč in tržiški izmed 13 le 8 volilnih moč.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani razpisuje na svojih solah v Trstu dve novi provizorični učiteljski mesti, ki jih je nastopiti pričetkom prihodnjega šolskega leta. Prošnje, opremljene z dokazili o starosti, prebitih študijah in izpitih naj se vložijo do konca t. m. pri družbinem vodstvu v Ljubljani. — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja tem potem, da so se novi nabiralniki pri narodni tvečki že naročili, kakor hitro jih družba dobi, bode sl. občinstvo potom časopisov obevestila. Obenem se prosi one, kateri imajo nabiralnike, da nabrane svote družbinemu vodstvu dopošljejo ter omenijo, da so zneski iz družbinah nabiralnikov nabrani. — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da je družbino blagajništvo pri poštno-čerkovnem prometu. Vsled tega se prosi, da blagajniki podružnic, narodnih društev i. dr. pošiljajo svoje nabrane zneske po poštno-čerk. položnicah. Položnice se dobe v družbini pisarni. Kdor jih še nima, naj jih naroči, dobi jih s povratno pošto. — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prosi slavne podružnice, sokolska, pevka in druga narodna društva, da blagovolijo meseca septembra ali sploh v jesenskem času napraviti kako malo veselico, igro, tombolo ali kaj drugega v prid družbe. Vsak znesek bode družba z radostjo vsprejela, kajti izdatkov je vedno več, skrbeti je treba, da bo vedno dovolj novcev na razpolago. Rodoljubi, kvišku srca!

Nesreča. V Stari Loki je dne 23. avgusta neka deska udarila po trebuhu Janeza Zontarja tako močno, da je Zontar drugi dan umrl v deželni bolnici.

Živinozdravniška predavanja v kranjskem političnem okraju. Tukajšnji okrajni živinozdravnik g. Anton Korošec je predaval minulo nedeljo na Trati pri Poljanah, jutri, dne 1. sept., predava v Zabnici in dne 8. sept. v Smedniku o umni živinoreji in o živinskih boleznih.

Vodnega kosa se sme streljati v ribarskem okraju stev. XI. pri Trziču do konca l. 1909., ker baje uničuje mlado ribjo zalego.

Požar. V soboto, dne 24. t. m., ob pol 2. uri popoldne je bil nesrečen gospodar France Merčan iz Bišč, župnije ihanske. Pogorelo mu je popolnoma vse gospodarsko poslopje in veliko zita in mrve, tako da ga čaka bridka stiska, ako mu ne bodo pomagali dobri sosede. Ravno pred par leti si je bil lepo obnovil hišo, a sedaj je vse uničeno. Zavarovan je sicer nizko in upamo, da bo družba, pri kateri je bil zavarovan, storila svojo dolžnost nasproti ponesrečenemu. Požarna bramba iz Beričevega pod vodstvom g. Ivana Grada je bila sicer urno na mestu, a pri slamnatih strehah je bil 10 minut po vnetju vsaka pomoč prepozna.

Nesrečna smrt. V nedeljo, dne 18. t. m. se je ponesrečil tov. ključavničar, 21 letni Anton Kleindienst, doma iz Radovljice. Pri popravljanju električne dvigalnice, v tovarni kranjske industrijske družbe na Savi, se je dotaknil nekoliko električne žice, nakar ga je streslo ter je padel približno 10 metrov globoko na železni tlak. Bil je takoj mrtev. Fant bi moral na jesen obleči vojaško suknjo. Električni tok se pri takih prilikah zapre, kar bi moral dotični videti, ki so poslali ponesrečenca na to delo, ki je šele kratko časa v tovarni uslužben.

Vojaštvo, kojega je letos pri nas za nekaj dni izredno veliko — okrog 10.000, — ima svoje vaje v tukajšnji okolici. Došle so nam pritožbe, da napravijo vojaki kmetom precejšnjo škodo, kar pač v tem času ni drugače mogoče. Opozarjamo vse one prizadete poškodovance, da se nemudoma zglase in prijavijo svojo škodo pri slabnem častniku z belo zastavo, ki jim takoj poplača vsako škodo. Velja pa tudi eventualno škodo takoj naznaniti okrajnemu glavarstvu.

Opozorjamo na jutrišnje javno telovadbo kranjskega «Sokola». Iste se udeležijo tudi nekaj članov škofjeloškega «Sokola».

Društvo za privabitev tujcev za Dovje in Mojstrano je napravilo nad Mojstrano ob Črni gori novo, lepo, ravno senčno stezo ob Triglavski Bistrici in pri Peričniku brv čez Bistrico. Nova pot, ki je raznamovana s kazipoti, jako ugaja planincem in izletnikom radi lepega, romantičnega razgleda na gorovje ob slapu Peričniku ter turisti radi hodijo po njej do Peričnika in dalje v Vrata k Aljaževemu domu.

Zaročil se je g. Janko Olip, cand. iur. iz Radovljice, z gđc. Ivanico Magušerjevo iz Kroke. Na Bohinjski Bistrici je otvoril g. Doktorič nov hotel «Rodica».

Gasilno društvo v Ljubnem je pričelo ta mesec zidati svoj gasilni dom. Stavba bode priprosto in lepo izdelana, in sicer po načrtu, ki ga je izdelal brezplačno g. Lj. Štricelj ml. v Ljubljani, za kar se mu društvo najpristneje zahvaljuje, in sploh za vso izkazano prijaznost napram našemu društvu. Slovesna otvoritev bode spomladi prihodnjega leta.

V Cerkljah p. d. pri Petrovcu je te dni celih 48 ur ležal na parah otrok, ki je umrl za vratnico (difterijo). Okrog par se je gnetlo ves čas vse polno otrok. V hiši pri Petrovcu je nastanjen tudi občinski urad. Slepi sreči se lahko pripisuje, da se vratnica ni zanesla med ondotne otroke. Dolžnost poklicanih oblasti je vendar, da se malo bolj pobrigajo za tako nevarne slučaje.

Čitalniška veselica v Cerkljah obeta biti, sodeč po prijavah, najlepša, kar nam jih je dozdaj priredila vrta čitalnica. Odbor ne štedi stroškov, da postreže v vsakem oziru gostom in da se jim priredi zabava najprijetnejša. Igralci se marljivo vadijo, da podarijo nekaj po mogočnosti dovršenega; in če pomislimo, da so v dozdajšnjih predstavah vselej ustregli svoji nalogi, smo prepričani, da se za igro, kakor je Finžgarjev «Divji lovec» potrudijo še veliko bolj kot doslej. — Za srečolov dobljenih je več lepih in vrednih dobikov; šaljiva pošta pa je priljubljena zabava na takih veselicah. Kogar pa srbe noge, ne bo mu treba skrbeti, kje bi jih ohladil, ker bo sl. kamniška godba igrala poskočne komade. Gostom iz Kranja in od drugod pa bodo za majhno ceno — 80 vinarjev semintja — na razpolago skupni lojtrski vozovi in zato prosi odbor, da se mu izvoli javiti, kdor bi se želel voziti, ali po dopisnici vsaj do nedelje 8. septembra dopoldne, ali pa pri gospodu K. Florianu v Kranju do sobote zvečer 7. septembra. Kje počakajo vozovi in obkorej, se pravočasno naznani.

Volitve v okrajni cestni odbor škofjeloški se vrše danes. O izidu poročamo prihodnj. ič.

Vpokojen je davkar gosp. Nikolaj Mazuran na Brdu.

Znamenje časa. Pišejo nam: Pred nedavnim časom je bilo lepo dekle iz Z. na Brezjah pri spovedi. Po završenih dotičnih ceremonijah povpraša lepo deklino spovedujoči oče frančiškan: «Ali imaš kaj rada fante?» — «Rada,» odgovori odkritosrčno dekle. — «Katerega pa imaš najraje?» — «Vse glih.» — «Ali imaš mene kaj rada?» povprašuje dalje «fant-frančiškan». — «Vse glih,» se odreže odkritosrčno, pošena punca. — Kaj in koliko je dobila grešnica v poplajanje za pokoro in kako jo opravlja, o tem molče viri. Sveti nadangelj Mihael, brani nas v boju zoper zalezovanja hudobnega duha, hodi nam v pomoč... i. t. d. — V resnici, na Brezjah se delajo vsakovrstni «čudeži».

Cesar pride v Celovec dne 4. septembra. Tudi slovensko ljudstvo se bo na ta dan zbralo v Celovcu in pozdravilo vladarja. Morda bodo nemško-nacionalni petelinčki tudi pri tej priliki pokazali svojo nestrpnost in brezobzirnost napram Slovencem. Saj bi bilo prav, da spozna cesar te surove kulturonosce. Potem se bo vsaj sam lahko prepričal o opravičenosti pritožb, ki jih pošilja slovensko ljudstvo na Koroškem na višje oblasti, kjer prosi od pomoči proti nesramnim zatiralcem slovenskega življa.

Telovadno društvo «Ribniški Sokol» vabi na slavnost, ki se vrši o priliki razvitja društvenega prapora v Ribnici, dne 8. septembra t. l.

Občni zbor «Prosvete» bo 5. septembra 1907. ob pol 8. uri zvečer v «Narodnem domu» v Celju.

Novoletna denarna darila se odpravijo. Kakor je društvo kavarnarjev na Dunaju sklenilo, da opusti izdajanje noveletnega koledarčka, tako je tudi društvo gostilničarjev zaključilo odpraviti noveletna denarna darila. Na zadnji gostilničarski seji si je predsednik pridobil pooblastilo, da pošlje vsem gostilničarjem objavo, da gostom ni treba dajati nobenih noveletnih daril.

Koze na Dunaju razsajajo in se vedno širijo. Znanih je 8 novih slučajev. Največ bolnikov je v 10. okraju. Občinski svet je izdal obsirne varnostne odredbe.

Kuga v San Francisku. V primorski bolnišnici v San Francisku v Severni Ameriki so se pojavili trije slučajji kuge, ki so vsi trije končali s smrtjo bolnikov. Bolnišnico so takoj temeljito razokuzili ter uničili vse podgane, katere bi lahko bolezen zasnele tudi drugam.

Občinski zastop proti odkrivanju. Občinski zastop Nehanica na Češkem je sklenil na nasvet

grofa Harracha posredovati in delovati na to med ljudstvom, da se isto pri pozdravljanju ne odkriva, ker je nepraktično in človeškemu zdravju škodljivo, posebno po zimi. Namesto odkrivanja naj se vpelje vojaško salutiranje. Res pameten nasvet.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

24-25 Dobi se v lekarni Šavlik

Naznanilo.

Lepo, suho in zračno 129-7

STANOVANJE

z lepim razgledom, tremi sobami, svetlo kuhinjo, kletjo in drvarnico se takoj odda boljši družini. — Izve se pri J. Potočniku, čevljarju, št. 171, spodaj hotela «Nova pošta» v Kranju.

Nadalje se proda

HISA

blizu farne cerkve, za vsako stroko pripravna, z lepim vrtom. — Izve se istotam.

Vsaka ponaredba in ponatisek je kaznjivo.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specijalna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 91 26-6

Thierryevo centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-60. Razpošilja se le proti povzetju ali za poslani denar. Te dve domači zdravili sta povsod znani in že od nekdaj sloveči.

Naročila naj se naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem za stonj in franko.

30.000 metrov 1. vrste ostankov

posteljnega perila pisanega Oksford in modre barve, jamčeno čisto prano, najboljše kakovosti. Ostanke v dolžini 8-20 metrov so brez napake. Pri nakupu večje množine dajem 5% popusta. Za poskušnjo pošljem zavoj najmanj okoli 40-45 metrov po povzetju. Če blago ne ugaja, pošljem denar nazaj. 150

F. Stein, tkalnica platna Nachod, Češko.

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovec in strelec po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 204 52-47

Ilustrovani cenilni zastoj.

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka nasproti hotela „Union“ 147-3

System Balco

za gojenje las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočeni gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne povzroča skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloga vsakovrstnih vpletk striženih in zmešanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Najbolje je najceneje.

Pod to znamko je spoznati prodajalne,

v katerih se prodajajo samo Singerjevi šivalni stroji

Singer Ko., akc. druž. za šivalne stroje

35 52-35

Kranj, glavni trg 192.

Zaloga olja, šivank in posameznih delov. Nad 5000 filijalk po vsem svetu.

Popravila točno in ceno.

Stari stroji se zamenjajo.

Kopači (v akordu) in delavci

po dogovoru se proti dobri plači sprejmo pri zgradbi vodovoda v Radovljici.

128-1

Modna trgovina Pavel Magdić, Ljubljana, Prešernove ul. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.

Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamentarja, porte in žore, resice, krepice in žore za tapetnike.

Kropi in flori za žalovanje.

Zlate in srebne resice, čipke in žore.

Serpe

iz svile, šipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in 135-5 odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sakanec za šivanje, pletenje in vezanje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Jdrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venoli.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrice.

Glave-rokavice in rokavice za uniformiranje, pletenje, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, mil, in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestni ce, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, tricot-srajce, jopice in hlače.

Mrežasto in polne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za polovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki i. t. d., i. t. d.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Razpošiljam po poštne povzetju za 12 K 50 vln.

krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:

Fina bela ali barvasta srajca št. 7. Dobro spodnje hlače.

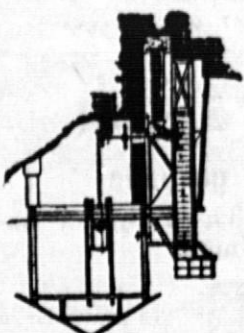
Lepa spalna srajca. 1 ovratnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavio.

Močna brisalka. Izvrsne naramnice. 3 dobre žepne rute

vse v skatli lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno po to. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj.

G. Tönnies

122-10

tovarna za stroje, železo in kovinoličvarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, največnejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Večkrat premirano!

Glinaste peči

123-14

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

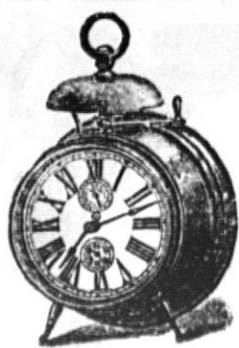
Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 152-2

valjični zastori (Rollbalken).

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah št. 19

priporoča svojo veliko zalogo pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnjavi vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vln. do 1'40 K. Žepne ure od K 1'20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-80

Opravična številka Nc I 585 7

2

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Radovljici oddelek I. je po prošnji Ivana Kristana v Hlebcih št. 23 kot lastnika zemljišča vlož. št. 122 kat. obč. Novavas hiše št. 23 v Hlebcih z vrhom **naprodaj po javni dražbi** navedeno zemljišče vlož. št. 122 kat. občina Novavas obstoječe iz parcele št. 272/1 ad Novavas hiša št. 23 v Hlebcih in zraven spadajoči vrt parc. 272/2, za katero zemljišče se je določila izklicna cena na 2600 K.

151

Dražba se bo vršila 9. septembra 1907 v Hlebcih pri hiši št. 23.

Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmo.

Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

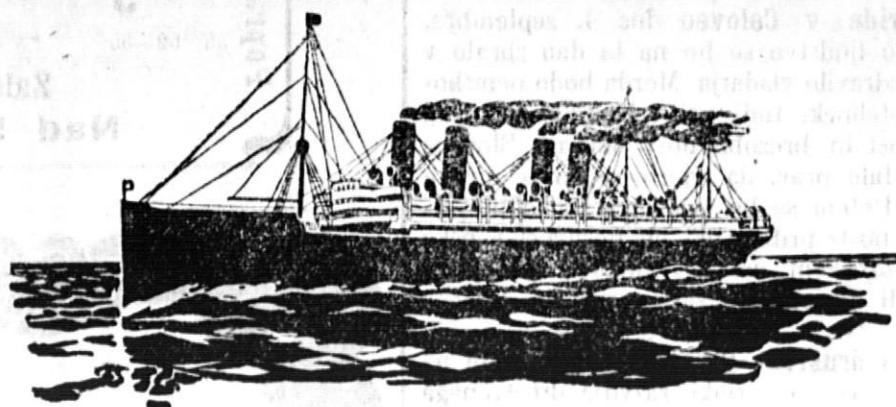
Dražbeno izkupilo je plačati v roke g. dr. Vilfana, odvetnika v Radovljici.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri g. dr. Vilfanu v Radovljici ali pa pri podpisani sodnji v sobi št. 29 med uradnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče v Radovljici

oddelek I. 24. avgusta 1907.

Nagode s. r.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severnonemškega Lloyd“

iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni.

Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnita točno in brezplačno. Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorabo, Mexiko, Californija, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdeston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

228-42

Berite.

Pozor.

Za novo šolsko leto!

VSE ŠOLSKE POTREBŠČINE ZA LJUDSKE IN
SREDNJE ŠOLE; PISALNO IN RISALNO ORODJE,
VSE NAJBOLJŠE KAKOVOSTI UKUSNO IN TR-
PEŽNO IZDELANO TER PO NAJNIZJŠIH CENAH
prodaja

Janko Kocmut

Kranj glavni trg poleg farne cerkve Kranj
TRGOVINA

z galanterijskim in norimberškim blagom. Velika za-
loga vsakovrstnega papirja in vseh pisarniških potreb-
ščin; dalje različnih šolskih torbic, ročnih kovčkov,
denarnic, različnih toaletnih mila in parfumov, pletenil
in košar, različnih krtačič za zobe, za snaženje zob
Seydlin, Odol in Kalodont.

Otroški vozički v veliki izbi!

DALJE PRIPOROČAM CENJ. DAMAM ZA ROČNA
DELA RAZLIČNE PREDTISKARIJE NA PLATNO
I. T. D. TER JUTO (ALI KONGRES STOFF) IN VSE
ZRAVEN SPADAJOČE PREDMETE: KAKOR SVILA
IN SVILNATO PREJO I. T. D. 147 6-1

RAZGLEDNICE V VELIKI IZBI!

Postrežba točna! Cene nizke!
Tukaj se tiskajo tudi monogrami.

V hiši št. 55 nasproti gostilni „Wechsel“

se s 1. oktobrom odda lepo stanovanje

143 3-2 (3 sobe in kuhinja).

Več se izve pri posestnici Mariji Urbanc.

Naznanilo.

Slavnemu p. n. občinstvu najljud-
neje naznanjam, da sem prevzel

krojaško delavnico
od gosp. Prašnikarja.

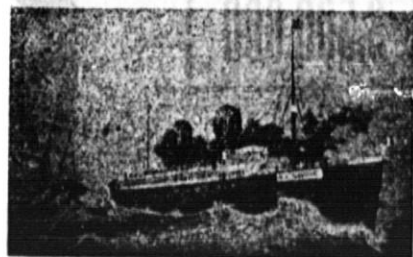
Delo se bo izvrševalo kot doslej
skrbno, dobro in po nizkih ce-
nah; sploh se bo v vsakem oziru
skušalo ustreči slav. občinstvu.

Se priporočam za mnogo naročb

Ferd. Matjašič

144 2-2 krojač.

Kranj, nasproti hotela
NOVA POŠTA.

Samo
6
dni

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki
francoske prekomorske družbe

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna
pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna

v Ljubljani. Dunajska cesta 18

v novi hiši „Kmetске posojilnice“, nasproti znane
gostilne pri „Figovcu“. 143 26-3

Kupujem staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni.

Fr. Čuden • urar

Ljubljana, Prešernove ulice nasproti
franciškanskega samostana

priporoča svojo bogato tovar-
niško zalogo najboljših in naj-
finejših ur, zlatnine, srebrnine,
kina-srebra in dragoc. kamnov.

Razpečavam le prve vrste blago.

Zadovoljujem se z malim dobičkom.

Na zahtevanje pošiljam cenike (s koledarjem)
brezplačno in poštnine prosto.

33 26-24

Kupujem staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni.

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge

po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

katerega plačuje hranilnica sama.

1 26-15

Stanje vlog K 4,287.015-98 Stanje hipoteknih posojil K 2,502.377-74

Šolske potrebščine

kakor šolske torbice, nosila za knjige, knjige za ljudske šole, zvezki za višje in
nižje razrede, črnilo in barve, vsakovrstno pisalno in risalno orodje ter druge
šolske predmete v obili izbi na debelo in drobno dobite pri

Antonu Adamiču v Kranju

naspr. urarja X. Suttnerja nasl.

Dalje priporoča

naspr. urarja X. Suttnerja nasl.

svojo bogato založeno trgovino galanterijskega, norimberškega, modnega in drobnega blaga,
pletenin in tkanin, igrač, in papirja.

Kramarsko in krošnjarsko blago v veliki izbi.

Zaloga igralnih kart.

Največja tovarniška zaloga vsakovrstnih otroških vozičkov od 9 K naprej, ročnih in tržnih tašk,
potovalnih kovčgov in korb, nahrbtnikov in palic za hribolazce,

Prepričajte se o nizkih cenah in solidni postrežbi.

58 52-22

KOTLE

za žganjekuho

prodaja po najnižjih cenah tvrdka 150 3-1

„MERKUR“

Peter Majdič, Kranj.

Novo!

Acetylen-svetilke

paten-
tirane

≡ v 30. oblikah ≡
izdelane

iz močne kovine,
fino ponikljane.
Luč je krasna in
polovico cenejša
kot petrolejska.

Priporoča se go-
stilničarjem, obrt-
nikom in sploh vsa-
komur. 179 26—26

Kdor si hoče pri-
briniti oči, naj kupi

Acetylen-svetilko

Dobi se samo pri:

A. J. Ivanc-u

Ljubljana, Rožne ulice, št. 8.

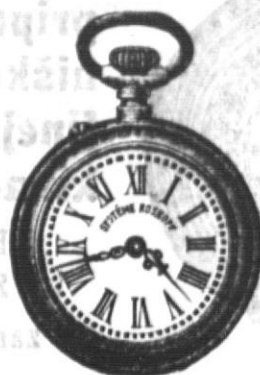
Najcenejša in največja domača
ekspozitna tvrdka.

Razpošiljanje švicarskih ur na
vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

St. 502. Nikelnasta anker-
remontoar-Roskopf, trpežno
kolesje, gld. 245, enaka iz
pravega srebra gld. 395,
ista z dvojnimi tršim sre-
brnim močnim pokrovom
gl. 650 in naprej.

priporoča svojo izborna zalogo najfi-
nejših natančnih švicarskih ur, kakor
najbolj slovečih znamk Safhausen, O-
mega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor nakras-
ki, verižice, uhani, prstani, obeski
i. t. d. najfinejšega izdelka po najnižjih
cenah. — Dokaz, da je moje blago
zares fino in ceno, je to, da ga raz-
pošiljam po celem svetu in imam od-
jemalce tudi urarje in zlatarje glav-
nih mest.

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik,
kateri se pošlje zastoj in poštne
prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

St. 505. Prava srebrna cilia-
der-remontoar, trpežno ko-
lesje in močni pokrovi, gld.
485, ista z dobrim anker-
kolesjem gld. 595 in naprej.

6—85

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

19 126—10 Zalagatelj društva

c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga po-
hištva vsake vrste
v vseh cenah. Oglo-
dala, slike v vseh
velikostih.

Popolna oprava za
vile. Specialiteta:
Gostilniški stoli.

Modroci iz žilna-
tega omrežja, afri-
čanske trave ali
žimo, prve vrste
vedno v zalogi.

Za spalno sobo od
180 gld. naprej.
Divan z okraski.

Oprave za jedilne
sobe, salone, pred-
sobe, cele garniture.

Specialiteta v ne-
vestnih balah. Ve-
liki prostori, pri-
tično in v l. nad-
stropju.

Pohištvo iz železa,
otroške postelje in
vozilski po vsaki
ceni.

Čudovito poceni za
hotela, vile in za
letovišča 52 gld.

Za sobo: postelja,
nočna omarica, o-
mivalna miza, obo-
šalnik, miza, sten-
sko ogledalo.

Zobotehnični atelje

Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali
brez nebnih plošč, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU
kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje
tu SPECIALIST.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hračilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rezervna zaklada
iznaša:

K 72.035

Denarni promet
v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knji-
žice se sprejemajo kot
gotovi denar, ne da bi se
pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe
brez amortizacije po
5 1/4 % ali z 1 % amor-
tizacijo, na menice pa
po 6 %. — Eskompti-
rajo se tudi trgovske
menice.

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amor-
tizacijskega dolga.

Urađuje se v centrali
in v podružnici

vsak dan
od 8. do 12. ure dop.

in
od 2. do 6. ure pop.
izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični ra-
čun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jeseni-
cah št. 75.299.

120—9